

Reactie op: Empirie van de economische geografie

Mijn reactie in een notendop op het artikel: correct, maar de heersende angst over globalisering neem je hier niet mee weg. De auteurs proberen met feiten onjuistheden geponeerd door Thomas Friedman te corrigeren. Dit is de koninklijke weg, maar in dit geval niet erg doeltreffend. Zo wordt de Gini-coëfficiënt ingezet om de angst weg te nemen dat de rijke landen sneller moeten lopen om op dezelfde plaats te blijven. Deze angst komt echter niet voort uit een afnemende inkomensachterstand van armere landen, maar uit het verwachte negatieve effect op eigen inkomen door een grotere rol van de opkomende landen. Gini-coëfficiënten zeggen iets over relatieve inkomens maar niets over deze absolute inkomenseffecten. Ze zijn dus niet het beste instrument. Geschikter is informatie over het verschil tussen sectoren die veel en weinig met het buitenland concurreren. Dit is voor Nederland gedaan door het SEO en het CPB (Heyma en Theeuwes, 2007; Gorter et al., 2005). Banenverlies in sectoren met sterke internationale concurrentie blijkt beperkt te zijn. Zulke informatie kan indianenverhalen over globalisering ontkrachten. Tegelijkertijd komt daarmee naar voren dat er ook verliezers zijn. Tweede kernpunt van het artikel is dat afstand niet minder belangrijk maar belangrijker is geworden. Helder wordt uiteengezet dat de geschatte afstandsparemetrie in graviteitsmodellen van de internationale handel is toegenomen. Maar de conclusie hieruit dat het effect van transportkosten in de loop van de twintigste eeuw toeneemt, is mijn inziens wat kort door de bocht. Er heeft immers ook regionale economische integratie plaatsgevonden (Europese Unie), die de handel tussen buurlanden heeft gestimuleerd. Bovendien zijn verschillen in smaak en voorkeur tussen buurlanden vermoedelijk afgenomen (wij zijn allemaal pasta-etters tegenwoordig). Gecorrigeerd voor meer regionale economische integratie

en homogenere voorkeuren zou het effect van transportkosten toch kunnen zijn afgenomen. In graviteitsmodellen speelt naast afstand de massa (bbp-omvang) van de twee landen een rol. En die is sterk toegenomen van Aziatische landen, met name China (Suyker en De Groot, 2006). Verafgelegen landen zijn daardoor belangrijker (ondanks het niet afnemen van de afstandsparemetrie) en in die zin is de wereld nu kleiner.

Wat betreft de rol van afstand is het mijn inziens wenselijk om de graviteitsanalyse ook te doen voor regionale blokken. Tabel 2 maakt duidelijk dat Europese landen vooral met elkaar handel drijven. Maar na wat rekenen blijkt er ook uit dat, met uitzondering van intrahandel, de Europese handel is verschoven van het nabijgelegen Amerika naar het verre Azië. Daar haalt Europa nu bijna vijftig procent van zijn invoer, tegen 25 procent in 1910.

Wij economen hebben de juiste analyse van globalisering en trekken daaruit de goede beleidsconclusies. Onze topprioriteit zou niet meer diepgang in onze analyses moeten zijn, maar het vinden van de juiste manier om onze kennis bij beleidsmakers en de publieke opinie te doen landen (wat iets heel anders is dan je hebt het nog steeds niet begrepen en ik leg het nog een keer uit!).

LITERATUUR

- Gorter, J., P. Tang en M. Toet (2005) *Verplaatsing vanuit Nederland; motieven, gevolgen en beleid*. CPB Document 76.
- Heyma, A. en J. Theeuwes (te verschijnen) *Globalization and the Dutch Labour Market, 'Bust, Boom or Business as Usual?'*. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- Suyker, W. en H.L.F. de Groot (2006) *China and the Dutch economy*. CPB Document 127.

WIM SUYKER

Programmaleider Internationale Economie van het CPB